

**Відповіді на питання, отримані від учасників вебінару 27 січня 2021 року на тему:
«Підприємцям про ринковий нагляд у сфері нехарчової продукції: що потрібно знати і як діяти?»**

1.Питання: *Можна посилання на статтю Закону, яка регламентує не накладання штрафів під час виявлення порушень (крім формальної невідповідності).*

Відповідь: Відповідальність суб'єктів господарювання визначена статтею 44 Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції».

2.Питання: *З якою періодичністю оновлюється сайт uvaga.gov.ua з небезпечними товарами?*

Відповідь: Відповідно до статті 6 Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції» Мінекономіки забезпечує безоплатний доступ громадськості через мережу Інтернет до відомостей, які містяться в системі оперативного взаємного сповіщення про продукцію, що становить серйозний ризик. З цією метою Мінекономіки створено сайт uvaga.gov.ua.

Наповнення сайту здійснюється на постійній основі органами ринкового нагляду у разі виявлення ними продукції, що становить серйозний ризик.

3.Питання: *Регламенти ЕС мають додаткові інструкції та/або пояснення щодо застосування вимог технічних регламентів. Чи планується розроблення аналогічних інструкцій в Україні? Якщо ні, чи приймаються до уваги положення інструкцій ЕС в ході перевірок ринкового нагляду?*

Необхідно звернути увагу на забезпечення всіх технічних регламентів методичними рекомендаціями із застосування технічних регламентів. //не питання, але є 3 лайка.

Відповідь:Згідно зі статтею 8 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» відповідні центральні органи виконавчої влади, на яких покладено функції технічного регулювання у відповідній сфері діяльності, у межах своєї компетенції затверджують, методичні рекомендації із застосування технічних регламентів.

На сьогодні, наприклад Адміністрація Держспецзв'язку та МОЗ вже затвердили відповідні методичні рекомендації, які носять виключно рекомендаційний та роз'яснювальний характер.

Мінекономіки також заплановано розроблення у 2021 році відповідних методичних рекомендації на основі настанов і рекомендацій, які існують в ЄС.

4.Питання: *Технічними регламентами передбачено, якщо НЕ МОЖЛИВО, назва, адреса виробника та імпортера зазначаються на пакуванні чи в документі, що супроводжує таке електрообладнання, а на самому виробі не зазначається. Чому під час перевірок характеристик продукції не приймається до уваги ця законодавча норма? Дякую.*

Відповідь: Згідно з вимогами технічних регламентів, дія яких поширюється на електрообладнання, найменування та адреса виробника повинні, як правило, бути нанесені безпосередньо на електрообладнання. Проте ці дані, як виняток, можуть бути нанесені в іншому місці, якщо це правило неможливо виконати. Такий захід є виправданим, якщо їх нанесення на продукцію неможливе з обґрунтованих технічних причин, а не естетичних міркувань, наприклад через занадто малий розмір або характер поверхні, який унеможлиблює їх нанесення. У таких випадках, порядок пріоритетів є таким: як перша альтернатива – розміщення цієї інформації на пакуванні, як друга альтернатива – у супровідному документі за умови їх наявності.

Також, як правило, ідентифікаційні дані та адреса імпортера повинні бути зазначені на продукції. Тільки якщо це неможливо із зазначених вище причин, ідентифікаційні дані та адреса імпортера можуть бути зазначені на пакуванні або в супровідному документі. Додаткова

інформація від імпортера не повинна заважати видимості інформації, нанесеній на продукцію виробником.

У преамбулах деяких актів законодавства ЄС, на основі яких прийняті українські технічні регламенти на електрообладнання, зазначено, що підставою для ненанесення на продукцію зазначеної інформації про імпортера може бути необхідність порушення пакування продукції.

Отже, вважаємо, що причиною неможливості нанесення ідентифікаційних даних та адреси виробника та/або імпортера можуть бути фізичні характеристики продукції.

5. Питання: Чи є технічні регламенти на обладнання для бджільництва?

Відповідь: Визначити дія яких технічних регламентів поширюється на обладнання для бджільництва може лише виробник такого обладнання або особа, яка має доступ до технічної документації на відповідну продукцію, зважаючи на її конструкцію, призначення та ризики, які ця продукція може становити.

Також звертаємо увагу, що згідно із Законом України «Про загальну безпечність нехарчової продукції», норми якого застосовуються до нехарчової продукції, вимоги до якої не встановлені у технічних регламентах, виробники зобов'язані вводити в обіг лише безпечну продукцію (стаття 4).

6. Питання: Якщо мій постачальник припинив господарську діяльність, як привести продукцію у відповідність до встановлених вимог і хто це має зробити?

Відповідь: Необхідно звернутися до виробника (або уповноваженого представника виробника) чи імпортера цієї продукції з проханням привести у відповідність зазначену продукцію. Саме вони несуть повну відповідальність за приведення продукції у відповідність.

7. Питання: Я вважаю, що неправильно розглядати формальну невідповідність як несуттєву. Формальна невідповідність, як правило, свідчить про те, що суб'єкт господарювання не розуміє змін в технічному регулюванні та необізнаний зі своєю відповідальністю за введення в обіг невідповідної продукції. Позаяк суб'єкт господарювання, що усвідомлено дотримується вимог щодо виготовлення та введення в обіг безпечної продукції, промаркує її відповідно та складе декларацію про відповідність, щоб підтвердити всю проведenu ним велику роботу для забезпечення безпечності своєї продукції.

Відповідь: Слід зазначити, що відповідно до Закону України “Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції” (далі – Закон про ринковий нагляд) метою здійснення державного ринкового нагляду є вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів з відповідним інформуванням про це громадськості щодо продукції, яка при її використанні за призначенням або за обґрунтовано передбачуваних умов і при належному встановленні та технічному обслуговуванні становить загрозу суспільним інтересам чи яка в інший спосіб не відповідає встановленим вимогам.

Відповідно до частини третьої статті 29 Закону про ринковий нагляд орган державного ринкового нагляду невідкладно вимагає від відповідного суб'єкта господарювання вжити протягом визначеного строку заходів щодо усунення формальної невідповідності, якщо цей орган встановить будь-яку таку невідповідність:

знак відповідності технічним регламентам було нанесено з порушенням вимог, визначених у відповідному технічному регламенті;

не було нанесено знак відповідності технічним регламентам, якщо його нанесення передбачено відповідним технічним регламентом;

не було складено декларацію про відповідність або декларація про відповідність (її копія чи спрощена декларація про відповідність) не супроводжує продукцію, якщо це передбачено відповідним технічним регламентом;

декларацію про відповідність було складено з порушенням вимог;

органу ринкового нагляду не надано доступу до технічної документації або вона є неповною; вчинено інші порушення встановлених вимог, визначені у відповідному технічному регламенті як формальна невідповідність.

Також зазначено, що перелік порушень встановлених вимог, які вважаються формальною невідповідністю, уточнюється у відповідних технічних регламентах.

З огляду на зазначене, формальними (несуттєвими) вважаються невідповідності, що пов'язані з оформленням введення в обіг (розповсюдження) нехарчової продукції та не впливають на безпечність нехарчової продукції.

Разом з тим, у разі невиконання або неповного виконання рішення про вжиття обмежувальних (корегувальних) заходів щодо усунення формальної невідповідності, визначених частиною третьою статті 29 Закону про ринковий нагляд, до суб'єкта господарювання застосовуються відповідні адміністративно-господарські санкції у вигляді штрафу.

Крім того, відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Україна вживає необхідних заходів з метою поступового досягнення відповідності, в тому числі, і системи державного ринкового нагляду ЄС, та зобов'язується дотримуватися принципів та практик, викладених в актуальних рішеннях та регламентах ЄС. Для досягнення цих зобов'язань, Україна повинна, зокрема імплементувати відповідні положення *acquis* ЄС до свого законодавства.

Так, з метою переходу на європейські принципи забезпечення безпеки продукції прийнято Закон про ринковий нагляд, який встановлює правові та організаційні засади здійснення державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції, розроблений на основі, зокрема, положень Рішення Європейського Парламенту і Ради № 768/2008/ЄС від 09.07.2008 про спільні рамки щодо реалізації продукції та анулювання Рішення Ради № 93/465/ЄЕС, статтею 34 якого передбачено вжиття заходів щодо усунення формальної невідповідності у разі встановлення відповідних порушень.

8. Питання: Яким чином СГ зафіксувати процедуру недопущення до перевірки контролюючого органу, якщо той не надав в повному обсязі документи на перевірку? Адже контролюючий орган, в свою чергу, може відразу накладсти стягнення за недопущення до перевірки?

Відповідь: законодавством у сфері державного ринкового нагляду не забороняється використання фото та відео фіксації процесу здійснення заходів державного ринкового нагляду.

9. Питання: Доброго дня! як діяти проміжному оптовому Продавцю, якщо щодо товару, який він реалізував роздрібному Продавцю винесено Рішення про вжиття обмежувальних заходів про усунення формальної невідповідності? Чи може він продавати таку продукцію іншим роздрібним Продавцям і чи зобов'язаний він забирати у інших роздрібних Продавців таку продукцію?

Відповідь: Цей проміжний оптовий продавець вважається розповсюджувачем. Він має звернутися до особи, яка ввела цю продукцію в обіг для усунення формальної невідповідності відповідно до вимог Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції».

10. Питання: Колір знака відповідності може бути кольоровим (двома контрастними кольорами)?

Відповідь: Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» передбачено, що форма та опис знака відповідності технічним регламентам установлюються Кабінетом Міністрів України.

Форма та Опис знака відповідності технічним регламентам затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1184 (далі – Постанова №1184). Згідно з пунктом 2 Опису знака відповідності технічним регламентам його зображення може бути плоским або рельєфним і виконується двома контрастними кольорами.

Постановою №1184 не встановлено вимог щодо кольору знака відповідності технічним регламентам.

У зв'язку з цим, зображення знака відповідності технічним регламентам може бути виконане *будь-якими двома контрастними кольорами*.

11. Питання: Щодо обов'язкового маркування техніки у відповідності ТР 355, 1067, 1077, а саме:

11.1. Навіщо адресу виробника, переводити на українську мову? Якщо споживач хоче написати листа виробнику, йому все одно прийдеється переводити його знову на англійську мову. У цьому випадку вірогідність що лист дійде адресату зменшується у рази, тому що спочатку скоріше за все були помилки при перекладі на українську, а потім також при перекладі на англійську.

Відповідь: Технічні регламенти містять вимогу про те, що контактні дані (в тому числі контактна поштова адреса) виробника та імпортера повинні наводитись згідно з вимогами закону щодо порядку застосування мов (*а не виключно державною мовою*).

Відповідно до статті 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»:

виробники (виконавці, продавці) в Україні всіх форм власності надають споживачам інформацію про вироби (товари), роботи чи послуги державною мовою. *Така інформація може дублюватися будь-якою іншою мовою;*

така інформація про вироби (товари), роботи чи послуги доводиться до відома споживача в порядку, у спосіб та в обсязі, що визначені Законом України «Про захист прав споживачів».

В інформації про вироби (товари), роботи чи послуги, наданій державною мовою, допускається використання слів, скорочень, абревіатур та позначень англійською мовою та/або з використанням літер латинського та/або грецького алфавітів.

У разі якщо крім державної мови інформація про товари та послуги надається також іншими мовами, обсяг інформації про товари та послуги державною мовою не може бути меншими за обов'язковий обсяг інформації згідно з вимогами, встановленими Законом України "Про захист прав споживачів".

Таким чином, законодавство не забороняє виробнику чи імпортеру зазначати на продукції адресу одночасно державною та іноземною мовою.

11.2. Чому не достатньо коли знак відповідності нанесено лише на коробку? Споживачу важливо знати що товар відповідає вимогам саме на момент купівлі, а не після. Я не кажу про те що 95 % споживачів не знають що означає той чи інший знак, і 90% перед купівлею не питають чи сертифіковано товар.

Відповідь: Статтею 29 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» встановлено, що у випадках, визначених у технічних регламентах, які передбачають застосування процедур оцінки відповідності, на продукцію та/або на інші об'єкти, що визначені такими технічними регламентами (табличку з технічними даними, пакування, супровідні документи тощо), повинен наноситися знак відповідності технічним регламентам.

Нанесенням знака відповідності технічним регламентам на продукцію вважається також нанесення цього знака на будь-який інший, ніж сама продукція, об'єкт, який визначений у відповідному технічному регламенті.

Наприклад, більшістю технічних регламентів передбачено, що знак відповідності технічним регламентам наноситься на продукцію або на її табличку з технічними даними таким чином, щоб він був видимим, розбірливим і незмивним. У разі коли це є неможливим або невиправданим через характер продукції, знак відповідності технічним регламентам наноситься на пакування та на супровідні документи.

Зазначені положення необхідно розуміти наступним чином: якщо характер продукції (його розмір (наприклад, занадто малий для нанесення знаку), його матеріал (наприклад, у випадку м'якої іграшки із штучного хутра з вмонтованим електричним приладом неможливо нанести знак відповідності технічним регламентам так, щоб він був видимим, розбірливим та незмивним), можливість пошкодження продукції під час нанесення знаку, що унеможливить використання продукції за призначенням (наприклад, нанесення знаку відповідності на стерильний медичний виріб (шприц) тощо) не дозволяє нанести знак відповідності технічним регламентам на саму продукцію так, щоб він був видимим, розбірливим і незмивним, та виробником не передбачена на продукції табличка з технічними даними, лише в такому випадку відповідний знак повинен бути нанесений на пакування та супровідні документи.

Отже, законодавство дозволяє за певних умов нанесення знака відповідності технічним регламентам на пакування.

11.3. Чому на маркування виробу обов'язково треба наносити імпортера? У одного виробника в Україні може бути декілька імпортерів одночасно і йому під кожного треба змінювати шаблони шильдів. Багато виробників відмовляються вносити вище згадані вимоги в маркування своєї продукції. У них, як правило є єдиний шаблон шильда для маркування і вносити зміни заради ринку України вони відмовляються. Із-за цього багато виробників не виводять свою продукцію на ринок України, як наслідок страждає споживач.

Відповідь: Вимога зазначати на продукції інформацію про імпортера є елементом однієї із важливих складових нової системи технічного регулювання, а саме «простежуваності». Простежуваність – це можливість простежити історію продукції. Вона дозволяє забезпечити ефективно додержання вимог технічних регламентів шляхом здійснення державного ринкового нагляду через застосування коригувальних заходів, включаючи вилучення та відкликання продукції по ланцюгу постачання та визначити ролі та обов'язки суб'єктів господарювання по всьому ланцюгу: від воріт заводу до останнього розповсюджувача, а іноді і кінцевого користувача (споживача).

З точки зору виробника простежуваність дозволяє зменшити негативний вплив відкликання або вилучення продукції в залежності від деталізованості системи простежування.

До речі, зазначення на продукції інформації про імпортера є обов'язком імпортера, а не виробника. Тому дивним є твердження, що причиною не виведення на ринок України якоїсь продукції є відмова виробника від нанесення на продукцію інформації про імпортера чи імпортерів.

12. Питання: Органи з сертифікації проводять роботи з оцінки відповідності продукції та видають сертифікати та декларації відповідності. В сертифікатах та декларація перераховані ДСТУ, яким відповідає певний тип продукції. При перевірках, органи ринкового нагляду виявляють порушення вказаним нормам ДСТУ, та притягують до адміністративної відповідальності імпортера та або розповсюджувача. Тож яка роль органа з сертифікації - формально видати документи про відповідність, чи все ж таки перевіряти таку відповідність вимогам ДСТУ і вказувати на недоліки, які можуть бути виявлені при проведенні процедури з оцінки відповідності, наприклад, в маркуванні,

паковані чи супровідній документації?! Той, хто отримав декларацію чи сертифікат відповідності, впевнений, що продукція відповідає вимогам державних стандартів, вказаних у відповідних документах, а насправді - немає впевненості.

Відповідь: Згідно статті 25 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» оцінка відповідності вимогам технічних регламентів здійснюється у випадках і шляхом застосування процедур оцінки відповідності, які визначені в таких технічних регламентах.

Для виконання завдань з оцінки відповідності вимогам технічних регламентів у випадках, визначених у відповідних технічних регламентах чи передбачених ними процедурах оцінки відповідності, повинні або можуть бути залучені певні призначені органи з оцінки відповідності.

Перш за все варто зазначити, що призначені органи з оцінки відповідності не видають декларацій про відповідність продукції вимогам технічних регламентів, оскільки це є виключно обов'язком виробника чи його уповноваженого представника.

Тим самим, саме виробник чи його уповноважений представник несе відповідальність за відповідність продукції вимогам технічних регламентів стосовно яких ним складена декларація про відповідність.

Статтею 43 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» встановлено вимоги до розгляду апеляцій на рішення призначених органів з оцінки відповідності, відповідно до яких, зокрема:

особа, яка замовляє роботи з оцінки відповідності, має право подати призначеному органу з оцінки відповідності апеляцію з вимогою переглянути будь-яке рішення, прийняте цим органом стосовно об'єкта оцінки відповідності;

у разі незгоди заявника з рішенням призначеного органу з оцінки відповідності, прийнятим за результатами розгляду апеляції, це рішення може бути оскаржене шляхом подання апеляції апеляційній комісії, утвореній центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері технічного регулювання (Мінекономіки);

Подання апеляції призначеному органу та апеляційній комісії не обмежує права заявника на звернення до суду.

Окрім того, відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» усі призначені органи з оцінки відповідності укладають договори страхування відповідальності перед третіми особами на час здійснення діяльності призначеного органу з оцінки відповідності.

Одночасно зазначаємо, що контроль відповідності продукції вимогам технічних регламентів здійснюється шляхом державного ринкового нагляду і контролю нехарчової продукції відповідно до Закону України «Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції», відповідно до якого:

органи державного ринкового нагляду мають право звертатися до призначених органів з оцінки відповідності із запитом про надання інформації про видачу і відмову у видачі документів про відповідність, установлення обмежень щодо них, їх призупинення та скасування, а у випадках, визначених технічними регламентами, - також іншої інформації, пов'язаної з процедурами оцінки відповідності вимогам технічних регламентів, до застосування яких були залучені відповідні призначені органи з оцінки відповідності (стаття 23);

у разі якщо за результатами перевірок характеристик продукції у її виробників встановлено, що відповідна продукція є небезпечною, становить ризик та/або не відповідає встановленим вимогам, органи державного ринкового нагляду звертаються до призначених органів з оцінки відповідності стосовно розгляду ними питання про встановлення обмежень щодо виданих ними документів про відповідність такої продукції, їх призупинення чи скасування. За наявності матеріалів та інформації, що свідчать про некомпетентність призначених органів з

оцінки відповідності, які видали документи про відповідність такої продукції, звертаються до Мінекономіки щодо проведення в межах моніторингу призначених органів з оцінки відповідності позапланової перевірки відповідного призначеного органу з оцінки відповідності.

Відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» у разі якщо за результатами планової або позапланової перевірки призначеного органу з оцінки відповідності встановлено факт або підтверджено раніше одержану інформацію про те, що такий орган не відповідає вимогам до призначених органів з оцінки відповідності або не виконує своїх обов'язків, орган, що призначає (Мінекономіки), звертається до адміністративного суду з позовом про застосування заходу реагування у виді: призупинення дії свідоцтва про призначення, скорочення сфери призначення, анулювання свідоцтва про призначення.